

Pan
insp. Wojciech Siwek
Komendant Miejski Policji w Gdańsku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w *Planie kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2018* na temat: *Użycie lub wykorzystanie przez Policję środków przymusu bezpośredniego i broni palnej*, przeprowadzonej w terminie od 20 sierpnia 2018 r. do 28 września 2018 r. w Komendzie Miejskiej Policji w Gdańsku¹ z siedzibą przy ul. Nowe Ogrody 27, 80-803 Gdańsk.

1. Informacje ogólne

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*², przez zespół kontrolerów MSWiA w składzie:

- kierownik zespołu - Marta Błaszowska, główny specjalista w Departamencie Kontroli i Nadzoru MSWiA, upoważnienie nr 67/2018 z 12 lipca 2018 r.,
- członek zespołu - Paulina Jaworska-Starościak, starszy specjalista w Departamencie Kontroli i Nadzoru MSWiA, upoważnienie nr 68/2018 z 12 lipca 2018 r.

Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. Użycie lub wykorzystanie broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego w postaci przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej³.
2. Dokumentowanie użycia lub wykorzystania broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego w postaci przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.
3. Przygotowanie funkcjonariuszy do realizacji zadań związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.
4. Nadzór nad użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Kontrolą objęty został okres od 1 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.

¹ Zwanej dalej również KMP w Gdańsku bądź Komendą.

² Zwanej dalej również ustawą *o kontroli* (Dz. U. Nr 185, poz. 1092).

³ Zwanych dalej także paralizatorem elektrycznym lub paralizatorem.

Celem kontroli była ocena zasadności, legalności i prawidłowości użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego na przykładzie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz broni palnej. Celem kontroli była także ocena prawidłowości dokumentowania przypadków użycia i wykorzystania ww. środka przymusu bezpośredniego i broni palnej, jak również sprawowanego nadzoru w badanym zakresie.

W okresie objętym kontrolą stanowisko Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku zajmował insp. Wojciech Siwek.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie przyjętej próby stanowiącej 50% przypadków użycia, w okresie objętym kontrolą, przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej wraz z całą dokumentacją odnoszącą się do tych przypadków. Ponadto, zbadano 100% przypadków związanych z wykorzystaniem, w okresie objętym kontrolą, broni palnej.

Oceny działalności jednostki kontrolowanej dokonano na podstawie ustalonego stanu faktycznego, przy zastosowaniu kryteriów kontroli wynikających z ustawy o kontroli, takich jak: legalność, rzetelność i celowość.

II. Ocena ogólna

Wykorzystanie/użycie przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego w postaci przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oceniono **pozytywnie**.

Zebrana w toku kontroli dokumentacja potwierdziła, że każdy z badanych przypadków użycia przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej był zasadny i legalny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie warunków oraz zasad użycia tego środka przymusu bezpośredniego.

Każdorazowo w odpowiedniej formie dokumentowano fakt użycia przez policjanta paralizatora elektrycznego oraz wykorzystania przez niego broni palnej. Co do zasady, poza wskazanymi w niniejszym dokumencie wyjątkami, dokumentacja ta była prawidłowa i kompletna.

Każdy z funkcjonariuszy posługujący się przedmiotem przeznaczonym do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej odbył stosowne w tym zakresie przeszkolenie. Wszyscy policjanci uprawnieni do posiadania broni palnej, w okresie objętym kontrolą, uczestniczyli w wymaganych ćwiczeniach szkoleniowych, które ukończyli z wynikiem pozytywnym.

Nadzór nad kontrolowanym zagadnieniem opierał się głównie na analizie wytworzonej przez funkcjonariuszy dokumentacji, co realizowane było we właściwy sposób.

W toku kontroli stwierdzono **uchybień** mające charakter formalny, polegające na tym, że nie we wszystkich kontrolowanych notatkach służbowych odnośnie danego zdarzenia z użyciem paralizatora elektrycznego odnotowano informacje takie jak: czy paralizator użyto w kontakcie bezpośrednim czy przy wykorzystaniu kartridża, czy ostrzeżono o użyciu paralizatora elektrycznego oraz ewentualnych skutkach jego użycia. Ponadto, w niektórych przypadkach sporządzone notatki służbowe na okoliczność użycia paralizatora elektrycznego bądź wykorzystania broni palnej nie zawierały wszystkich wymaganych przepisami elementów, nie wszystkie przedstawione *Arkusze szkolenia strzeleckiego policjanta* były kompletne w zakresie danych dotyczących szkolenia podstawowego oraz w dwóch przypadkach nie przedstawiono stosownej dokumentacji, która potwierdzałaby przejrzanie przez kierownika jednostki bądź osobę upoważnioną zarejestrowanego materiału oraz o podjętej decyzji co do dalszego toku postępowania.

III. Ustalenia kontroli

1. Użycie lub wykorzystanie broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego w postaci przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

W okresie objętym kontrolą odnotowano 2 przypadki wykorzystania broni palnej⁴ przez funkcjonariuszy KMP w Gdańsku oraz 44 przypadki użycia paralizatora elektrycznego⁵ z czego przy wykorzystaniu kartridża⁶ - 14 przypadków, w kontakcie bezpośrednim⁷ - 30 przypadków. W żadnym z ww. przypadków nie nastąpiło zranienie osoby wobec której ww. środek przymusu bezpośredniego bądź broń palna zostały zastosowane, jak również nie wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby bądź jej śmierć.

Zgodnie z informacją uzyskaną od KMP w Gdańsku, w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2018 r. nie prowadzono postępowań dyscyplinarnych w stosunku do policjantów dotyczących nadużyć uprawnień związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej oraz paralizatora elektrycznego. Ponadto, nie odnotowano wpływu a tym samym nie rozpatrywano skarg dotyczących użycia przez policjantów Komendy paralizatora elektrycznego.

Przypadki użycia lub wykorzystania broni palnej

Pierwszy z dwóch objętych próbą przypadków dotyczył wykorzystania broni palnej poprzez oddanie strzału ostrzegawczego w związku z uciekającym pasażerem pojazdu, który nie zatrzymał się do kontrol drogowej. Drugi przypadek odnosił się do zaalarmowania i wezwania pomocy w wyniku pościgu pojazdem a następnie pieszo za kierującą autem, która pomimo znaków i sygnałów dawanych przez policjantów nie zastosowała się do nich. W trakcie tych zdarzeń oddanych zostało po jednym strzale. O każdym z tych przypadków policjanci w nich uczestniczący niezwłocznie powiadomili dyżurnego KMP w Gdańsku. Funkcjonariuszy podejmujących interwencje podczas ww. zdarzeń poddano wówczas badaniu na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu. Wynik negatywny.

W celu ustalenia wszystkich okoliczności i przyczyn zaistniałych zdarzeń oraz ich dokładnego przebiegu wdrożone zostały w KMP w Gdańsku stosowne czynności wyjaśniające w trybie art. 134i ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji*⁸. W ich wyniku stwierdzono zgodność podjętych czynności z przepisami ustawy dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*⁹. Mając powyższe na uwadze zespół kontrolerów MSWiA odstąpił od dokonywania oceny w ww. zakresie.

[Dowód: akta kontroli płyta CD, plik: broń]

Przypadki użycia lub wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Badaniem kontrolnym objęto 22 przypadki użycia przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Sprawdzeniu poddano notatki służbowe policjantów, zapisy w ich notatnikach służbowych oraz protokoły z odpraw do służby wygenerowane z Systemu Wspomagania

⁴ Tj. 2017 r. – 1, I półrocze 2018 r. – 1.

⁵ W 2017 r. – 38, I półrocze 2018 r. – 6.

⁶ Tzn. użycia w trybie elektrod. Tryb ten związany jest z wystrzałem kartridża. Znajdują się w nim dwie elektrody, które wystrzelone, poruszają się z prędkością około 60 m/s. Do elektrod podłączone są dwa zaizolowane przewody, które przekazują ładunek elektryczny generowany przez laser i przenoszą prąd bezpośrednio do ciała celu. Prąd zaburza sensoryczny i motoryczny układ nerwowy celu, powodując jego obezwładnienie.

⁷ Tj. bezpośrednie przyłożenie elektrod. Ten tryb pozwala na bliższy kontakt z celem, ponieważ urządzenie jest używane jak zwykły paralizator. W trybie bezpośredniego przyłożenia elektrod działanie tasera powoduje ból, w odróżnieniu od trybu wystrzelenia elektrod, którego celem jest obezwładnienie.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 2067, z późn. zm.

⁹ Dz. U. 2013 poz. 628; zwanej dalej ustawą o *śpb i broni palnej*.

Dowodzenia (SWD). Ponadto, odnośnie 3 przypadków dokonano przeglądu nagrań z kamer będących na wyposażeniu paralizatora elektrycznego, który został użyty w trakcie danej służby.

Przesłankami do zastosowania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej było w szczególności: pokonanie czynnego oporu; odparcie bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby; przeciwdziałanie czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby; przeciwdziałanie niszczeniu mienia; ujęcie osoby, udaremnienie jej ucieczki lub pościg za tą osobą. Paralizatory elektryczne używane były w celu krótkotrwałego obezwładnienia osoby, gdy inne środki przymusu bezpośredniego okazały się nieskuteczne.

W 11 przypadkach paralizatora elektrycznego użyto z wykorzystaniem kartridża, natomiast w 11 przypadkach w tzw. kontakcie bezpośrednim. W analizowanych przypadkach, w wyniku użycia ww. środka przymusu bezpośredniego, nie odnotowano skutku w postaci zranienia osoby lub wystąpienia innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierci.

Na podstawie przedstawionych dokumentów stwierdzono, że każdy z badanych przypadków użycia przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej był zasadny i legalny, zgodny z postanowieniami § 25 ust. 1- 4 ustawy o *śpb i broni palnej*.

We wszystkich poddanych kontroli protokołach z odpraw do służby przeprowadzanej z policjantami, którzy używali paralizatora elektrycznego stwierdzono, że osoba odprawiająca ich do służby, dokumentowała fakt sprawdzenia ich znajomości w zakresie przepisów dotyczących użycia/wykorzystania środków przymusu bezpośredniego.

[Dowód: akta kontroli Tom II, str. 46-88]

Analizując obszar związany z użyciem/wykorzystaniem paralizatorów elektrycznych w służbie, zwrócono uwagę na istotne znaczenie zarejestrowanego materiału audiowizualnego, dzięki któremu po jego przejrzeniu możliwe było dokonanie kompleksowej oceny w zakresie zasadności, warunków i sposobu użycia lub wykorzystania paralizatora elektrycznego. W większości przypadków objętych próbą (19 przypadków) zastosowane paralizatory elektryczne, będące wówczas na wyposażeniu Komendy, nie posiadały funkcji rejestracji obrazu i dźwięku. Dodać należy, że nawet w sytuacji zarejestrowania - w tamtym czasie - faktu użycia paralizatora elektrycznego, aktualnie nie istnieją możliwości dokonania jego przejrzenia. Zgodnie bowiem z *Instrukcją obsługi systemu audiowizualnego stanowiącego wyposażenie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej*¹⁰ (opracowaną przez dyrektorów biur Komendy Głównej Policji: Gabinetu KGP, łączności i Informatyki, Prewencji i Ruchu Drogowego, zatwierdzoną przez Komendanta Głównego Policji) okres archiwizacji wyeksportowanego materiału SAP¹¹ na dysk stanowiska obsługi danych SAP wynosi co najmniej 30 dni, nie dłużej jednak niż 60 dni od dnia zarejestrowania, o ile nie zostanie on zabezpieczony jako dowód w sprawie w ramach toczącego się postępowania.

Zauważyć należy, że w I połowie 2017 r. liczba przypadków użycia paralizatora elektrycznego była znacznie wyższa niż w I połowie 2018 r., tj. odpowiednio 29 i 6 przypadków. Zgodnie z wyjaśnieniami Komendanta KMP w Gdańsku, różnica, o której mowa, spowodowana była stosowaniem w bieżącym roku innych katalogowych środków przymusu bezpośredniego, których użycie okazało się

¹⁰ Zwaną dalej *Instrukcją obsługi systemu audiowizualnego*.

¹¹ Zgodnie z *Instrukcją obsługi systemu audiowizualnego SAP* – to system audiowizualny stanowiący wyposażenie przedmiotów do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej; przeznaczony jest do rejestracji obrazu i dźwięku zdarzeń związanych z użyciem/wykorzystaniem wymienionego środka przymusu bezpośredniego przez policjantów podczas wykonywania czynności służbowych.

wystarczające i umożliwiało osiągnięcie oczekiwanego skutku. Paralizatory były stosowane tylko w wyjątkowych sytuacjach, gdy inne rodzaje środków przymusu bezpośredniego nie przynosiły pożądanego skutku.

Biorąc powyższe pod uwagę należy zauważyć, że użycie środka przymusu bezpośredniego w postaci paralizatora miało charakter celowy oraz następowało zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o *śpb i broni palnej*. Zdecydowany spadek związany z użyciem ww. środka w porównaniu do analogicznego okresu w 2017 r. może jedynie wskazywać na zwiększenie sprawowanego nadzoru w tym zakresie.

2. Dokumentowanie użycia lub wykorzystania broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego w postaci przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Zgodnie z postanowieniami art. 51 ustawy o *śpb i broni palnej* każdy przypadek użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej uprawniony (w tym przypadku policjant) dokumentuje w formie notatki niezależnie od skutków jakie ta czynność wywoła.

Niemniej jednak funkcjonariusze, którzy byli zobligowani do prowadzenia notatników służbowych, w przypadku tzw. bezskutkowego użycia bądź wykorzystania środków przymusu bezpośredniego mogli poprzestać jedynie na sporządzeniu stosownego zapisu w notatniku służbowym. Obowiązek sporządzenia notatek został nałożony na funkcjonariuszy w sytuacji, gdy skutkiem użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego było zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby, albo śmierć, zranienie lub śmierć zwierzęcia lub zniszczenie mienia.

W sierpniu 2017 r. do KMP w Gdańsku wpłynęło pismo zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku¹² zawierające dyspozycje związane z użytkowaniem i obsługą paralizatorów elektrycznych, w celu wyeliminowania wydarzeń nadzwyczajnych związanych z użyciem ww. środka przymusu bezpośredniego. Polecono w nim m.in. spowodowanie wprowadzenia obowiązku każdorazowego dokumentowania przez policjantów przypadków użycia lub wykorzystania paralizatorów elektrycznych w notatniku służbowym oraz w formie notatki służbowej oraz każdorazowego zgrywania materiału audiowizualnego po zakończonej służbie, podczas której użyto lub wykorzystano paralizator elektryczny.

[Dowód: akta kontroli Tom I, str. 220-222]

Jak ustalono, we wszystkich przypadkach objętych próbą został udokumentowany fakt użycia paralizatora elektrycznego w notatniku służbowym policjanta. W uzasadnionych przypadkach sporządzona została także przez funkcjonariusza stosowna notatka służbowa. Analizując jednak treści zawarte w ww. dokumentach stwierdzono, że nie we wszystkich notatnikach służbowych odnotowano następujące informacje: czy paralizator użyto w kontakcie bezpośrednim czy przy wykorzystaniu kartridża, czy ostrzeżono o użyciu paralizatora elektrycznego oraz o ewentualnych skutkach jego użycia. Ponadto, 3 notatki służbowe nie zawierały wszystkich elementów określonych w art. 54 ustawy o *śpb i broni palnej*, tj. danych osoby wobec której użyto paralizator elektryczny ani przyczyn ich nieumieszczenia bądź adnotacji o sposobie użycia paralizatora elektrycznego.

[Dowód: akta kontroli Tom I, str. 46-60, 74, 77, 107]

¹² Tj. pismo z 2 sierpnia 2017 r. (znak: EP.042-2/2017).

Odnosnie przypadków z bronią palną stwierdzono, że notatki dokumentujące jej wykorzystanie nie zawierały określenia nazwy, typu i numeru seryjnego broni oraz rodzaju i ilości użytej amunicji, o czym mowa w art. 55 ust. 2 ustawy o *śpb i broni palnej*.

[Dowód: akta kontroli płyta CD, plik: broń]

Wykazane powyżej braki w dokumentach dotyczących zarówno paralizatora elektrycznego jak i broni palnej uznane zostały jako uchybienia.

We wszystkich 3 przypadkach z badanej próby, w których użyto przedmiotów do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej z wyposażeniem w system audiowizualny, dokonano wówczas zgrania materiału SAP. Zgrania materiału dokonała osoba posiadająca stosowne w tym zakresie uprawnienia. Ponadto, zgodnie z *Instrukcją użytkowania systemu audiowizualnego stanowiącego wyposażenie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej*¹³ (opracowaną przez Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP, zatwierdzoną przez Komendanta Głównego Policji) sporządzone zostały - według określonego wzoru - w omawianych przypadkach *Notatki służbowe/urzędowe z zarejestrowania zdarzenia*.

[Dowód: akta kontroli Tom II, str. 89-91, 221, 225, 228]

3. Przygotowanie funkcjonariuszy do realizacji zadań związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Na dzień rozpoczęcia czynności kontrolnych uprawnionych do pobierania i użytkowania paralizatora elektrycznego w KMP w Gdańsku było 27 funkcjonariuszy, tj. 15 z Referatu Interwencyjnego Wydziału Prewencji, 6 z Referatu Wywiadowczego Wydziału Prewencji, 3 z Wydziału Operacyjno-Rozpoznawczego i 3 z Wydziału Narkotykowego.

Zgodnie z *Instrukcją użytkowania systemu audiowizualnego* policjant posługujący się przedmiotem przeznaczonym do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej musi odbyć szkolenie z zakresu posługiwania się wymienionym środkiem przymusu bezpośredniego. W tym zakresie sprawdzeniu poddano losowo 13 funkcjonariuszy posiadających uprawnienia do użytkowania paralizatorów elektrycznych. Ustalono, że wszyscy z nich odbyli - w ramach doskonalenia zawodowego - szkolenie w zakresie posługiwania się paralizatorem elektrycznym. Potwierdzeniem powyższego były przedstawione w trakcie kontroli stosowne zaświadczenia.

[Dowód: akta kontroli Tom I, str. 123, 129-131, 136-138, 140-141, 307-309, Tom II, str. 7]

Jak ustalono, Komenda Miejska Policji w Gdańsku posiadała 8 szt.¹⁴ przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, tj. 4 Tasery X2 wyposażone w kamery do rejestrowania dźwięku i obrazu, 2 Tasery X2 bez kamer oraz 2 Tasery X26 bez kamer. Pięć paralizatorów elektrycznych było w użytkowaniu Referatu Interwencyjnego Wydziału Prewencji, po 1 w użytkowaniu Referatu Wywiadowczego Wydziału Prewencji, Wydziału Operacyjno-Rozpoznawczego i Wydziału Narkotykowego.

Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej odnośnie Referatu Interwencyjnego i Wywiadowczego były przechowywane w szafie metalowej magazynu uzbrojenia, z kolei Wydziału Operacyjno-Rozpoznawczego i Wydziału Narkotykowego - w szafach służbowych mieszczących się w danym pokoju Komendy. Czynności związane z wydawaniem i przyjmowaniem po służbie paralizatorów elektrycznych należały do obowiązków bezpośredniego

¹³ Zwaną dalej *Instrukcją użytkowania systemu audiowizualnego*.

¹⁴ Na grudzień 2017 r. stan ten wynosił 7 szt.

przełożonego policjantów posiadających uprawnienia użytkowników. Osobiście wydawali oni paralizator elektryczny danemu funkcjonariuszowi, a po zakończonej służbie osobiście go przyjmowali i deponowali w odpowiednich szafach. Czynności te każdorazowo były odnotowywane w *Księżce osób pobierających/zdających paralizator elektryczny do służby*. Dla każdej komórki organizacyjnej Komendy wyposażonej w paralizator elektryczny prowadzona była osobna ewidencja pobrania i zdania tego środka przymusu bezpośredniego, co z kolei było zgodne z *Instrukcją użytkowania systemu audiowizualnego*.

Zgodnie z § 3 ust. 1 zarządzenia nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. *w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów*¹⁵ broń palną indywidualną przyznaje się policjantowi, który uzyskał kwalifikacje zawodowe podstawowe. Ponadto, musi on posiadać wiedzę z zakresu budowy i działania broni palnej oraz zasad bezpiecznego posługiwania się nią. W ramach procesu doskonalenia zawodowego policjantów przeprowadza się zajęcia i sprawdziany ze szkolenia strzeleckiego, na zasadach określonych w instrukcjach *w sprawie organizacji i zasad policyjnych strzelań z broni palnej oraz strzelań (rzutów) chemicznymi środkami obezwładniającym* i *w sprawie warunków policyjnych strzelań z broni palnej oraz strzelań (rzutów) chemicznymi środkami obezwładniającymi*, stanowiących załączniki nr 1 i 2 do decyzji nr 713 Komendanta Głównego Policji *w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów*¹⁶. Podstawowym dokumentem obowiązującym w Policji, w którym powinno być rejestrowane szkolenie strzeleckie każdego funkcjonariusza oraz osiągnięte przez niego wyniki i uzyskiwane uprawnienia do kolejnych rodzajów broni jest *Arkusze szkolenia strzeleckiego policjanta* (dalej *Arkusze*). Obowiązek założenia i prowadzenia *Arkusza* wynika wprost z ww. decyzji KGP.

Uprawnionych do posiadania w KMP w Gdańsku broni palnej krótkiej służbowej było 1015 funkcjonariuszy¹⁷. W celu potwierdzenia posiadania przez ww. funkcjonariuszy przeszkolenia strzeleckiego dokonano sprawdzenia *Arkuszy* 17 losowo wybranych policjantów (tj. ok. 1,68%). Na podstawie otrzymanych dokumentów stwierdzono, że wszyscy - z wyjątkiem jednego funkcjonariusza, który w badanym okresie brał udział w doskonaleniu strzeleckim w innej jednostce organizacyjnej Policji - uczestniczyli w wymaganych ćwiczeniach szkoleniowych, które ukończyli z wynikiem pozytywnym. Odnotowano także udział 3 policjantów w szkoleniach strzeleckich odbytych w jednostkach szkoleniowych Policji oraz 2 policjantów w doskonaleniu strzeleckim prowadzonym w jednostkach organizacyjnych Policji. Ponadto, 1 z 17 kontrolowanych funkcjonariuszy posiadał uprawnienia instruktora strzelań policyjnych (uzyskane w 2012 r.). W trakcie kontroli zwrócono uwagę na niekompletność 4 z 17 przedstawionych *Arkuszy* w zakresie danych dotyczących szkolenia podstawowego, co uznane zostało jako **uchybiecie**.

[Dowód: akta kontroli Tom II, str. 125-135, 164-169, 172-177, 184-187]

Szczegółowy sposób przechowywania broni palnej w Komendzie regulowała decyzja nr 124/2015 wydana¹⁸ 5 sierpnia 2015 r. przez Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku *w sprawie zasad przechowywania broni palnej przez policjantów w Komendzie Miejskiej Policji w Gdańsku i podległych Komisariatach Policji*¹⁹. Nakładała ona na komendantów komisariatów I-IX Policji w Gdańsku, naczelników wydziałów Komendy, Kierownika Referatu dw. z Korupcją oraz kierowników referatów

¹⁵ Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 57.

¹⁶ Dz. Urz. KGP z 2006 Nr 3, poz. 9 z późn. zm.

¹⁷ Stan na 30 czerwca 2018 r.

¹⁸ Na podstawie § 12 ust. 1 i § 16 ust. 1 zarządzenia nr 24/2015 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. *w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów*; zwana dalej *decyzją nr 124/2015 KMP w Gdańsku*.

¹⁹ Zmieniana decyzją nr 59/2016 KMP w Gdańsku z 21 marca 2016 r., decyzją nr 152/2016 KMP w Gdańsku z 23 czerwca 2016 r., decyzją nr 131/2017 KMP w Gdańsku z 10 maja 2017 r.

Wydziału Prewencji KMP w Gdańsku obowiązek opracowania zasad przechowywania broni palnej w podległych jednostkach i komórkach organizacyjnych, których załączniki stanowiły wykazy określające miejsca przechowywania broni krótkiej indywidualnej funkcjonariuszy oraz innych rodzajów broni alarmowej. W dokumencie tym wskazano m.in. na konieczność wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za sposób przechowywania broni palnej oraz bieżącą aktualizację wykazów broni, osoby sprawującej bezpośredni nadzór nad prawidłowym przechowywaniem broni palnej w podległej jednostce lub komórce organizacyjnej oraz wskazanie miejsc przechowywania broni zdanej w depozycie. Na potwierdzenie dokonania powyższego obowiązku, w trakcie kontroli przedstawiona została stosowna dokumentacja, którą uznano za kompletną oraz zgodną z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

[Dowód: akta kontroli Tom II, str. 248-338]

Jak ustalono, broń palną krótką przechowywano²⁰ w Komendzie i jednostkach podległych na zasadach określonych w ww. decyzji, tj. w pomieszczeniach zajmowanych przez dyżurnego danej jednostki (499 szt.), w wyznaczonym pomieszczeniu użytkowanym przez komórkę organizacyjną (224 szt.), w pomieszczeniu służbowym policjanta w użytkowanej przez niego indywidualnie szafie metalowej²¹ (261 szt.) lub w miejscu zamieszkania policjanta po uzyskaniu stosownej zgody Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku (31 szt.).

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadków cofnięcia zgody na przechowywanie broni przez policjanta w miejscu zamieszkania z uwagi na jego zachowanie budzące uzasadnione podejrzenie, że mógłby użyć broni palnej niezgodnie z przepisami lub doprowadzić do jej utraty albo w innych uzasadnionych przypadkach, co z kolei przewidywała *decyzja nr 124/2015 KMP w Gdańsku*.

Mając na uwadze fakt, że każdy z funkcjonariuszy uprawniony do posługiwania się paralizatorem odbył stosowne w tym zakresie przeszkolenie, a także to, że wszyscy kontrolowani policjanci uprawnieni do posiadania broni palnej uczestniczyli w wymaganych ćwiczeniach szkoleniowych z zakresu jej użycia, można stwierdzić, że w KMP w Gdańsku przestrzegano, w sposób wystarczający, przepisów związanych z prawidłowym przygotowaniem funkcjonariuszy do realizacji zadań związanych z użyciem lub wykorzystaniem zarówno omawianego środka przymusu bezpośredniego jak i broni palnej.

Niemniej jednak, w przypadku paralizatora elektrycznego, którego wykorzystanie w służbie stanowi częsty przedmiot dyskusji i skarg oraz wiąże się ze znaczną ingerencją w gwarantowane prawa i wolności obywatelskie, bowiem może naruszać nietykalność cielesną człowieka a nawet spowodować u niego obrażenia ciała lub/i śmierć, zasadnym byłoby wprowadzenie w miarę możliwości na poziomie Komendy stałego cyklu wewnętrznych szkoleń dotyczących wykorzystania w służbie tego szczególnego środka przymusu bezpośredniego. Celem szkoleń byłoby doskonalenie przez policjantów umiejętności posługiwania się ww. środkiem przymusu bezpośredniego oraz utrwalanie zasad jego prawidłowego i skutecznego użycia.

4. Nadzór nad użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Zgodnie z *Instrukcją użytkowania systemu audiowizualnego* kierownik jednostki organizacyjnej Policji²² w ramach prowadzonych czynności nadzorczych miał dokonywać przeglądu zarejestrowanego

²⁰ Stan na 30 czerwca 2018 r.

²¹ Z tym, że w przypadku użytkowania szafy metalowej przez więcej niż jednego policjanta broń palną przechowuje się w osobnych skarbonkach lub w kasetach metalowych na stałe przytwierdzonych do elementów konstrukcyjnych szafy.

²² Przedmiotowa instrukcja w każdym ze wskazanych działań dopuszczała możliwość realizowania powyższych czynności również przez osobę upoważnioną przez komendanta jednostki organizacyjnej Policji.

zdarzenia - niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od otrzymania *Notatki służbowej/urzędowej* od policjanta (zobligowanego do jej sporządzenia), a następnie podejmować decyzję, co do dalszego postępowania w związku z użyciem paralizatora elektrycznego. Kierownik jednostki organizacyjnej Policji (lub osoba przez niego upoważniona) został zobowiązany również do archiwizacji danych rejestrowanych w SAP, a także do prowadzenia ewidencji pobrania i zdania przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Nadzór w zakresie oceny prawidłowości użycia lub wykorzystania paralizatorów oraz broni palnej, w tym sposobu ich dokumentowania był sprawowany przez bezpośrednich przełożonych funkcjonariuszy uprawnionych do posługiwania się wskazanymi urządzeniami oraz przez Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku. Funkcjonariusze w przypadku użycia/wykorzystania paralizatora elektrycznego przekazywali sporządzone uprzednio notatki służbowe osobie odpowiedzialnej za nadzór nad ich służbą. Jak wyjaśniono, mieli oni również obowiązek informowania dyżurnego KMP w Gdańsku o zaistniałym zdarzeniu. Dokumenty przekazane w trakcie kontroli zawierały stosowne adnotacje świadczące o zapoznaniu się przełożonych z przekazanym materiałem.

W przypadkach, w których udokumentowaniem użycia paralizatora elektrycznego był jedynie notatnik służbowy, wówczas - jak wynikało z wyjaśnień - czynności nadzorcze sprawowali rozliczający pełnioną służbę patrolową, tj. asystenci/referenci bądź kierownik Referatu Interwencyjnego Wydziału Prewencji KMP w Gdańsku.

Po zakończonej służbie podczas której użyto/wykorzystano paralizator elektryczny wyposażony w system audiowizualny, administrator SAP²³ dokonywał zgrania materiału celem jego archiwizacji oraz dokonania przez przełożonych analizy w zakresie zasadności, warunków i sposobu użycia lub wykorzystania tego rodzaju środka przymusu bezpośredniego, dokumentując ten fakt w *Ewidencji zgrania materiału SAP*.

Zgodnie z wyjaśnieniami KMP w Gdańsku, Komendant Miejski Policji w Gdańsku w przypadku zarejestrowania materiału audiowizualnego dokonywał jego przeglądu, a następnie podejmował decyzję co do dalszego sposobu procedowania w sprawie. W dwóch z trzech przypadków nie przedstawiono jednak stosownej dokumentacji, która potwierdzałaby przejrzanie przez kierownika jednostki bądź osobę upoważnioną zarejestrowanego materiału oraz o podjętej decyzji co do dalszego toku postępowania. Powyższe uznane zostało jako **uchybie**nie. W przedmiotowym zakresie przedstawiono jedynie notatkę służbową jednego z administratorów SAP informującą o jego zgraniu i zabezpieczeniu na stanowisku SAP (z adnotacją dokonaną przez Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku o *zapoznaniu się*) oraz w drugim przypadku *Notatkę służbową/urzędową* o zarejestrowaniu zdarzenia (bez adnotacji o *zapoznaniu się*).

[Dowód: akta kontroli Tom II, str. 222, 228]

Jak ustalono, przeglądu materiału audiowizualnego dokonywał również, na polecenie osób uprawnionych²⁴, administrator SAP. Polegał on na sprawdzeniu zarejestrowania ewentualnego przypadku użycia bądź wykorzystania paralizatora elektrycznego. Z czynności tej administrator SAP sporządzał notatkę służbową, z którą zapoznawał się naczelnik Wydziału Prewencji oraz Komendant Miejski Policji w Gdańsku bądź ich zastępcy.

²³ Administrator SAP – osoba wyznaczona przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji lub przez niego upoważniona do obsługi SAP w zakresie określonym w *Instrukcji obsługi systemu audiowizualnego*. Odpowiedzialny za prawidłowe działanie SAP oraz obsługę aplikacji SAP.

²⁴ Np. Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku.

Przełożeni funkcjonariuszy uprawnionych do posługiwania się paralizatorami elektrycznymi sporządzali notatki służbowe po uprzednim dokonaniu analizy raportów generowanych z Rejestru Trilogy, przy jednoczesnym wykorzystaniu ewidencji zawierającej m.in. takie dane jak: wydanie urządzenia do służby i jego przyjęcie, czas i miejsce użycia/wykorzystania paralizatora oraz skrócony opis okoliczności jego zastosowania, a także zapisów z przebiegu służby zawartych w notatniku służbowym i SWD. Z przedmiotową notatką zapoznawał się Komendant Miejski Policji w Gdańsku.

Nadzór nad ewidencją pobrania/zdania oraz liczbą paralizatorów i kartridży był sprawowany przez bezpośrednich przełożonych policjantów posiadających uprawnienia użytkowników, tj. w Referacie Interwencyjnym i w Referacie Wywiadowczym przez kierowników i asystentów, a w Wydziale Operacyjno-Rozpoznawczym i Wydziale Narkotykowym przez naczelników. Polegał on na osobistej kontroli procesu dokumentowania przez policjanta pobierającego paralizator elektryczny. Bezpośredni przełożony po każdym użyciu po zakończonej służbie dokonywał sprawdzenia zapisów w notatniku służbowym lub notatce służbowej. Ponadto, każdorazowo dokumentował przyjęcie paralizatora elektrycznego w *Księżce osób pobierających/zdających paralizator elektryczny do służby* w rubryce *podpis przyjmującego data i godzina*.

Zgodnie z *decyzją nr 124/2015 KMP w Gdańsku* ogólny nadzór nad prawidłowym przechowywaniem i zabezpieczeniem broni, za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Prewencji KMP w Gdańsku, sprawował Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku. Z kolei bezpośredni nadzór nad prawidłowym przechowywaniem broni palnej w jednostkach i komórkach organizacyjnych Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku sprawowali: na szczeblu komisariatów Policji - komendant komisariatu lub jego zastępca, na szczeblu wydziału Komendy - naczelnik lub jego zastępca, w Referacie dw. z Korupcją - kierownik referatu, natomiast w poszczególnych komórkach organizacyjnych Wydziału Prewencji KMP w Gdańsku - kierownicy referatów. Przepisy *decyzji nr 124/2015 KMP w Gdańsku* nakładały na ww. nadzorujących spowodowanie dokonania co najmniej raz na kwartał kontroli stanu ilościowego broni i amunicji, czystości oraz sposobu jej przechowywania. Zadania w tym zakresie miała realizować powoływana odrębną decyzją Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku stosowna komisja.

Jak ustalono, na polecenie Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku w zakresie przechowywania i zabezpieczenia broni palnej przez funkcjonariuszy w podległych mu komórkach i jednostkach organizacyjnych Policji przeprowadzono kontrole (w cyklu kwartalnym) stanu ilościowego broni i amunicji, czystości oraz sposobu jej przechowywania: w pomieszczeniach zajmowanych przez dyżurnego jednostki, w wyznaczonych pomieszczeniach użytkowanych przez daną komórkę organizacyjną, w pomieszczeniach służbowych policjantów a także u policjantów posiadających zgodę na jej przechowywanie w miejscu zamieszkania. Na potwierdzenie realizacji działań w omawianym zakresie, na potrzeby kontroli, przekazano stosowną dokumentację, która w zakresie sposobu realizacji ww. obowiązków nie budziła wątpliwości.

Ponadto, decyzją nr 212/2017 Komendanta Miejskiego Policji w Gdańsku z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie *przeprowadzenia corocznego sprawdzenia numerów i stanu ilościowego broni palnej i amunicji w Komendzie Miejskiej Policji w Gdańsku i w jednostkach jej podległych* powołano komisję do realizacji zadań stanowiących przedmiot ww. decyzji. W toku czynności kontrolnych przedstawiono sprawozdanie z prac komisji za 2017 r., w którym nie wykazano różnic pomiędzy stanem faktycznym a ewidencyjnym, a także innych nieprawidłowości związanych z przechowaniem broni palnej.

Dodatkowo, w celu zapewnienia właściwego nadzoru nad użyciem i wykorzystaniem paralizatorów oraz broni palnej, w KMP w Gdańsku w okresie objętym kontrolą przeprowadzono szkolenie w formie doskonalenia zawodowego lokalnego w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej dla bezpośrednich przełożonych funkcjonariuszy posiadających uprawnienia do stosowania ww. środków przymusu bezpośredniego. Ponadto, w poszczególnych komórkach organizacyjnych KMP w Gdańsku wytypowano i przeszkolono funkcjonariuszy odpowiedzialnych za przechowywanie i wydawanie do służby przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Biorąc pod uwagę sposób sprawowania nadzoru nad użyciem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej należy zauważyć, że był on kompletny, bieżący oraz wystarczający, a co za tym idzie w sposób skuteczny gwarantował prawidłowość realizacji zadań związanych z przedmiotem kontroli.

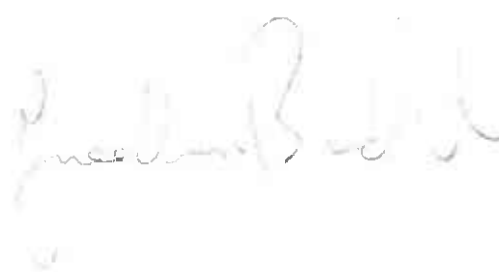
IV. Zalecenia / Wnioski.

W celu usprawnienia funkcjonowania kontrolowanej jednostki wnoszę o:

- 1) zawieranie w notatniku służbowym - w przypadku wpisów dotyczących zdarzenia związanego z użyciem lub wykorzystaniem paralizatora elektrycznego - danych niezbędnych do opracowania notatki, o której mowa w rozdziale 4 ustawy o *śpb i broni palnej*;
- 2) dokumentowanie faktu użycia lub wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz broni palnej zgodnie z przepisami art. 54 i 55 ustawy o *śpb i broni palnej*;
- 3) pisemne potwierdzenie przez kierownika jednostki bądź osobę upoważnioną dokonania przeglądu zarejestrowanego zdarzenia związanego z użyciem/wykorzystaniem paralizatora elektrycznego oraz faktu podjęcia decyzji w zakresie dalszego postępowania w sprawie;
- 4) rzetelne prowadzenie *Arkuszy szkolenia strzeleckiego policjanta*.

* * *

Na podstawie art. 49 ustawy o *kontroli* proszę Pana Komendanta o przedstawienie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień.

Otrzymują:
Egz. nr 1 – KMP w Gdańsku
Egz. nr 2 – aa

